

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 140/2019 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att inrätta ett enda offentligt arbetspensionsbolag till den privata arbetspensionssektorn

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 140/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Kimmo Kiljunen /sd:

Anser ministern att det är ett missförhållande i det finländska pensionssystemet att privata företag förvaltar lagstadgade pensioner inom socialförsäkringen, fastän privata företag inte ansvarar för det lagstadgade pensionsskyddet i andra länder,

anser ministern inte att det är problematiskt och kostnadsineffektivt, att det lagstadgade pensionsskyddet förvaltas av flera företag, medan annanstans i världen endast en fond ansvarar för det lagstadgade pensionsskyddet,

anser ministern att det är till skada att pensionsbolagen är maktcentra inom näringslivet och stora aktiva investerare, medan pensionsfonder i världen oftast investerar i passiva indexfonder för att undvika störningar på kapitalmarknaden,

anser ministern, att decentraliserade invalidpensionslösningar av privata pensionsbolag orsakar problem i genomförandet av lika behandling av medborgare,

hur håller sig ministern till att verksamheten för avgörande av pensionsförsäkringar öveförs till myndigheterna,

ämnar ministern vidta åtgärder för att gallra överlappningar i pensionssystemets administration, avstå från onödiga kundåterbäringar och sätta stopp för skenbar konkurrens vid investeringar,

de administrativa kostnaderna för pensionssystemet var 507 miljoner euro 2016, exklusive pensionsbolagens investeringskostnader, så delar ministern uppfattningen att inrättandet av ett lagstadgat arbetspensionsbolag till den privata sektorn skulle minska de administrativa kostnaderna,

är ministern medveten om att pensionspengar tvivelaaktigt kopplas till kundförvärv och

vet ministern att pensionssparande används bland annat för sponsrings- och samarbetsavtal för ändamål utanför pensionssystemet?

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 140/2019 rd

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I Finland bygger det decentraliserade genomförandet av pensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare på att arbetsgivaren kan välja mellan tre alternativa modeller för att genomföra pensionsskyddet, det vill säga arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionskassa och pensionsfond. Med den decentraliserade modellen kan man också på ett rationellt sätt ta hänsyn till särskilda drag hos vissa branscher i den privata sektorn, såsom till exempel har gjorts för jordbruksföretagare. Pensioner för anställda inom den offentliga sektorn har dessutom egna pensionsanstalter.

Det hur många pensionsinstitut som förvaltar lagstadgade pensioner varierar från land till land. Målet för det decentraliserade genomförandet är riskspridning och de fördelar som konkurrensen medför, såsom förbättring av kapitalavkastning och utveckling av tjänster. I Finland är förvaltningen av och ansvaret för pensionstillgångar på över 200 miljarder euro decentraliserad över flera operatörer. Då är även beslutsfattandet om investering av tillgångar decentraliserat. Genom diversifiering begränsas de risker och förluster, som kan uppstå av koncentrationen av beslutanderätten till ett alltför litet antal.

Också sättet på vilket de lagstadgade arbetspensionerna hanteras varierar från land till land. Dock är den huvudsakliga faktorn inte, huruvida pensionsförvaltningen har överlämnats till offentliga eller privata pensionsanstalter, utan huruvida innehållet av pensionsskyddet och genomförandet har ordnats på ett lämpligt sätt. I internationell jämförelse ansågs det finländska pensionssystemet vara världens bästa när det gäller tillförlitligheten i administrationen.

När man gör internationella jämförelser, är det viktigt att ta hänsyn till att det lagstadgade arbetspensionsskyddet är ovanligt omfattande i det finländska pensionssystemet. I Finland täcker den lagstadgade arbetspensionsförsäkringen nästan allt förvärvsarbete, och pensionsgrundande inkomster eller pensionsbeloppet har inget tak. Därför är vikten av extra tjänstepensioner och frivilligt pensionssparande liten. I många andra länder är arbetspensioner arbetsgivar- eller branschspecifika tjänstepensioner och det lagstadgade pensionsskyddet omfattar endast miniminivån för grundpension. De finländska lagstadgade pensionsadministrationskostnaderna täcker kostnaderna för det hela det inkomstgrundande pensionssystemet. I de flesta andra länder hanteras lagstadgade grundläggande pensioner och arbetsrelaterade pensioner separat.

Arbetspensionsförsäkringen är en del av den lagstadgade socialförsäkringen. Till arbetspensionsanstalternas uppgifter hör offentliga förvaltningsuppgifter, och till exempel när arbetspensionsanstaltern gör pensionsbeslut använder de offentlig makt. Trots decentraliseringen av genomförandet av pensionssystemet fastställs förmåner på samma sätt för alla anställda, oberoende av pensionsinstitutet. Pensionsförmåner och beslutsförfarandet föreskrivs i lag om pension för arbetstagare. Även om arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionskassor och pensionsfonder är privata samfund, tillämpas i deras verksamhet den offentliga förvaltningens allmänna lagar och språklagen i den mån det gäller hanteringen av en offentliga förvaltningsuppgifter. Också det straffrättsliga ansvaret för tjänstemän tillämpas på offentliga förvaltningsuppgifter. Såväl privata pensionsanstalters beslut som pensionsbeslut

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 140/2019 rd

antagna av institutioner som fungerar som behöriga myndigheter för pensionsbeslut kan överklagas till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Arbetspensionsanstaltens beslutsfattande uppfyller därmed de krav som ställs på grundläggande rättigheter, rättssäkerhet och god förvaltning, och skiljer i detta avseende myndigheternas beslutsfattande.

Globalt investerar pensionsinstitut pensionsmedel på grundval av en aktiv investeringsstrategi, inte en passiv investeringsstrategi. Detta gör det möjligt för dem att förutom avkastningen, även ta hänsyn till bland annat etiska och miljömässiga aspekter. Den privata sektorns pensionsverksamhet, såsom pensionsanstaltens placering, övervakas av Finansinspektionen. Social- och hälsovårdsministeriets beräkningar om att den befintliga lagstiftningen genomförs bygger på Finansinspektionens observationer och formella studier som utförs på basis av dem.

Det finländska arbetspensionssystemet med sin nuvarande struktur har visat sig vara en av de bästa i världen i den internationella rankingen.

Helsingfors 9.10.2019

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen